

GIDAS BENDRUOMENINĖMS ORGANIZACIJOMS: KAIP GAUTI IR ĮGYVENDINTI PROJEKTUS IŠ GAMYBOS ĮMOKOS LĖŠŲ

Galimi bendruomeninių organizacijų projektai, kurie:

- Teikia visuomeninę naudą – aplinkos, ekonominę ar socialinę.
- Skirti vietos bendruomenės ar jos narių gerovei.

Kokie tai projektai galėtų būti:

- ✓ aplinkos apsauga ir gerinimas
 - viešųjų erdvių tvarkymas, želdynų kūrimas, atsinaujinančios energijos sprendimų diegimas bendruomenės reikmėms.
- ✓ socialinė gerovė
 - bendruomenės centrų atnaujinimas, laisvalaikio ar kultūros erdvių kūrimas, socialinės paslaugos vietos gyventojams.
- ✓ ekonominė nauda
 - vietos verslumą skatinančios iniciatyvos, infrastruktūros pagerinimas bendruomenės poreikiams (pvz., energijos taupymo priemonės).

Projekto reikalavimai bendruomeninėms organizacijoms

- ✓ **Vieta** – projektas turi būti vykdomas **ne toliau kaip 15 km** nuo atsinaujinančių išteklių elektrinės
- ✓ **Kaina** – projekto bendra vertė negali viršyti **500 000 Eur**
- ✓ **Dokumentai** – turi būti gautas seniūnijos seniūno arba savivaldybės administracijos patvirtinimas, kad projekto įgyvendinimas yra galimas. Jei projekte numatytas bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis (pvz., savivaldybe), bus prašoma pateikti bendradarbiavimo raštą, partnerystės sutartį, paramos raštą ar kitą analogišką dokumentą.

✓ **Išlaidų pagrindimas** – kiekvienos biudžeto eilutės pagrįstumui būtina pateikti detalius paaiškinimus, kartu pridedant komercinius pasiūlymus arba kainų pagrindimus (pvz., el. laiškus, tiekėjų pasiūlymus ar ekrano nuotraukas, kuriose nurodytos planuojamų pirkinių ar paslaugų kainos).

✓ **Projekto trukmė** – iki **18 mėnesių**, gali būti pratęstas vieną kartą (ne ilgiau nei pusę projekto laikotarpio).

✓ **Finansavimas** – lėšos mokamos **avansu**, pagal finansinės paramos sutartį.

✓ **Veiklos ribojimai** – negalima finansuoti projektų, susijusių su alkoholio, tabako, lošimų ar kitų svaiginančių medžiagų populiarinimu.

Projekto vertinimo kriterijai su pavyzdžiais

✓ **Atstumas iki elektrinės** – projektai, vykdomi arčiausiai atsinaujinančių išteklių elektrinės, laikomi prioritetiniais, nes labiausiai susiję su vietos gyventojais.

Pavyzdžiui: jei bendruomenės centras už 2 km nuo elektrinės įrengia vaikų žaidimų aikštelę — gaus 5 balus; jei projektas už 13 km nuo elektrinės (pvz., viešosios erdvės sutvarkymas) — gaus 2 balus.

✓ **Socialinių grupių įtraukimas** – projektai, naudingiausi daugeliui socialinių grupių, vertinami aukščiau. Socialinė grupė gali būti, pavyzdžiui, vaikai, senjorai, žmonės su negalia, jaunimas, šeimos ir pan.

Pavyzdžiui: projektas, skirtas vaikams, senjorams ir jaunimui (3 grupės) — 3 balai; projektas, skirtas tik vienai grupei (pvz., vaikams) — 1 balas.

✓ **Švietimas, energijos vartojimo efektyvumas, tvarumas** – projektai, susiję su visuomenės švietimu apie energijos efektyvumą, klimato kaitą ar tvarią energiją, yra prioritetiniai.

Pavyzdžiui: bendruomenės mokymai apie saulės energiją ir sąskaitų mažinimą — 2 balai; tik sporto renginys be jokio švietimo apie energiją — 1 balas.

✓ **Ilgalaikė nauda** - svarbu, ar projektas sukurs ilgalaikę (ilgiau kaip 2 metų) naudą.

Pavyzdžiui: įrengtas bendruomenės parkas — nauda tęsis daug metų, 2 balai; vienkartinis renginys — 1 balas.

✓ **Finansinių išteklių poreikis** - mažesnių kaštų projektai prioritetiniai, nes leidžia padėti daugiau bendruomenių.

Pavyzdžiui: projektas už 80 000 Eur — 5 balai; projektas už 450 000 Eur — 1 balas.

Paraiškų teikimo tvarka

✓ **Stebėkite kvietimus** - kvietimas teikti paraiškas bus paskelbtas įmokos administratoriaus interneto svetainėje (<https://apvis.apva.lt/>)

✓ **Paraiškų pateikimas** - per valstybės informacinę sistemą APVIS (Aplinkos projektų valdymo informacinė sistema), **terminas** 20 darbo dienų.

✓ **Dokumentai, kuriuos būtina pateikti** - organizacijos registracijos dokumentai (pvz., įstatai, registracijos pažymėjimas); detalus projekto biudžetas su kainų pagrindimais (komerciniais pasiūlymais, el. laiškais ar ekrano kopijomis); kiti kvietime nurodyti priedai

✓ **Paraiškų vertinimo terminas** - paraiškos vertinamos per 20 darbo dienų nuo įmokos administratoriaus paskelbto kvietimo termino pabaigos. Jeigu nustatoma, kad pateikti ne visi duomenys ar dokumentai, reikalingi sprendimui priimti, prašoma bendruomeninės organizacijos per 10 darbo dienų nuo informacijos gavimo dienos patikslinti paraišką, nes nepatikslinus, ji bus atmestas.

✓ **Finansinės paramos sutarties pasirašymas** - kai nustatoma, kad bendruomeninės organizacijos projektai įgyvendinami, per 10 darbo dienų nuo finansavimo skyrimo įsakymo paskelbimo su bendruomenine organizacija pasirašoma finansinės paramos sutartis.

Į ką labiausiai turi atkreipti dėmesį bendruomeninė organizacija?

✓ Jeigu gamybos įmokos lėšos laikomos valstybės pagalba, pirmiausia bus patikrinama, ar ją galima suteikti kaip *de minimis* pagalbą (nedidelę pagalbą, kuri neviršija nustatytos ribos). Jei viskas atitinka, ši pagalba bus registruojama valstybės pagalbos ir *de minimis* registre, kaip numato teisės aktai.

✓ Bendruomeninės organizacijos, jau vykdančios projektus, gali siekti gauti surinktas ir (ar) praėjusiais laikotarpiais nepanaudotas gamybos įmokos lėšas tik už ateityje kilsiančius finansinius įsipareigojimus. Iki prašymo pateikimo dienos atlikti mokėjimai negali būti kompensuoti.

✓ Bendruomeninės organizacijos, kurios vykdo arba planuoja vykdyti projektus iki 15 km atstumu nuo atsinaujinančių išteklių elektrinės, gali teikti tik vieną projektą, pririštą prie konkrečios elektrinės. To paties projekto negalima pakartotinai teikti kitai elektrinei, net jei jos taip pat yra tame pačiame 15 km spindulyje.

✓ Bendruomeninė organizacija turi per 30 darbo dienų nuo kalendorinių metų pabaigos pateikti metinę projekto įgyvendinimo ataskaitą su ją pagrindžiančiais dokumentais. Taip pat per 30 darbo dienų nuo projekto pabaigos reikia pateikti galutinę projekto ataskaitą.

✓ Bendruomeninė organizacija, vykdydama prekių, paslaugų ar darbų įsigijimus, vadovaujasi skaidrumo, nediskriminavimo, lygiateisiškumo, proporcingumo ir racionalaus lėšų naudojimo principais. Tuo atveju, jei taikomas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas ar jo principai, organizacija privalo užtikrinti atitinkamų reikalavimų laikymąsi. Atliekant pirkimus, rekomenduojama taikyti žaliųjų pirkimų principus – t. y. įsigyti aplinkai mažiau kenksmingas prekes, paslaugas ar darbus, atsižvelgiant į jų poveikį per visą gyvavimo ciklą, kai tai yra ekonomiškai pagrįsta ir susiję su projekto tikslais.